

VANTAA-SEURA—
VANDASÄLLSKAPET RY

Toimintakertomus vuodelta 2018

Sisällys

1.	Hallinto ja talous.....	2
	Johtokunta, henkilökunta ja ostopalvelut.....	2
	Toiminnantarkastajat	2
	Kevät- ja syyskokoukset, henkilövalinnat	2
	Talous.....	3
2.	Jäsenistö	3
	Jäsenmäärän kehitys	3
	Yhteydenpito jäsenistöön.....	3
	Jäsenrekisteri	3
3.	Toimitilat.....	4
	Övre Nybacka.....	4
	Kirkonkylän mylly.....	4
	Påkas	4
4.	Tiedotus ja yhdistyksen näkyvyys.....	5
	Yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen.....	5
	Yhdistyksen näkyvyys	5
	Vantaa-Seuran blogi	5
	Jäsenyydet muissa yhteisöissä ja edustukset.....	5
5.	Toiminta ja tapahtumat	6
	Yleistä	6
	Avoimet yleisötapahtumat	6
6.	Julkaisutoiminta.....	12
	Helsingin pitäjä – Vantaa -vuosikirja	12
7.	Perinteenkeruu.....	13

Lyhyesti

Vantaa-Seura on kaikille avoin, koko Vantaan alueella toimiva kotiseutuyhdistys. Yhdistys on perustettu vuonna 1961 nimellä Helsingin pitäjän kotiseutu- ja museoyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on tehdä kotikaupunkia ja sen historiaa tunnetuksi sekä lisätä Vantaan vetovoimaisuutta ja luoda yhteistä Vantaa-henkeä. Yhdistys on kohonnut viime vuosina erittäin merkittäväksi tapahtumien järjestäjäksi Vantaalla.

Yhdistyksen toimenkuvaan kuuluu erilaisten historiaan, kulttuuriin ja kotiseutuun liittyvien tapahtumien, kuten retkien, luentojen ja opastusten järjestäminen. Toiminta on avointa kaikille ja suurin osa toiminnasta on ilmaista. Yhdistys julkaisee vuosittain Helsingin pitäjä – Vantaa -kirjaa. Yhdistyksessä harjoitetaan perinteenkeruuta Lauri Leppäsen nimeä kantavan rahaston turvin. Yhdistys vuokraa kotiseututalo Övre Nybackaa Vantaan kaupungilta ja välittää sitä edelleen erilaisten juhlien ja tilaisuuksien pitopaikaksi.

Vuonna 2017 yhdistys palkittiin valtakunnallisella palkinnolla, sillä Kotiseutuliitto valitsi yhdistyksen vuoden kotiseutuyhdistykseksi. Toimintavuonna 2018 Vantaa-Seura rikkoi tapahtumien kävijäennätyksen. Yhdistyksen tapahtumissa vieraili lähes 11 700 kävijää. Jos mukaan lasketaan yhdistykseltä tilatut luennot ja opastukset, luku on lähes 13 000. Tapahtumatoiminta ja tilausopastusten kysyntä oli edellisten vuosien tapaan vilkasta.

1. Hallinto ja talous

Johtokunta, henkilökunta ja ostopalvelut

Johtokunta kokoontui 5 kertaa. Johtokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Andreas Koivisto (läsnä 5/5 kokouksessa), varapuheenjohtajana Kati Tyystjärvi (4/5) sekä jäseninä Matti Hilli (2/5), Paula Lehmuskallio (1/5), Annukka Lyra (2/5), Niko Saari (0/5), Riitta Salasto (2/5), Marika Stam (3/5), Marianne Träskman (2/5). Yhdistyksen sihteerinä toimi Riina Koivisto (5/5).

Yhdistyksessä työskenteli kaksi palkattua työntekijää. Työntekijöiden toimet ovat osa-aikaisia ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Toiminnanjohtaja Riina Koiviston työtuntimäärä on 20 tuntia. Kulttuurituottaja Karoliina Junno-Huikarin viikkotyötuntimäärä oli 18. Kulttuurituottajan työtehtäviin kuuluvat Övre Nybackaan liittyvät työtehtävät sekä taloudenhoitajan tehtävät.

Övre Nybackan siivous ostettiin ostopalveluna. Graafikon palveluita on ostettu Marianne Kivimäeltä. Helsingin keskiaikapäivässä oli työkokeilussa Tanja Suokivi.

Yhdistyksessä oli toimintavuoden aikana yksi opiskelija tekemässä harjoittelua. Humakin kulttuurituottaja-opiskelija Johanna Karin harjoittelu liittyi Helsingin keskiaikapäivän tuottamiseen.

Toiminnantarkastajat

Yhdistyksen varsinaisina toiminnantarkastajina ovat toimineet Keijo Yli-Kivistö ja Ari Vesola. Varalla on toiminut Pertti Jokiniemi. Vuoden 2018 kirjanpidon hoiti Vuokko Karjalainen.

Kevät- ja syyskokoukset, henkilövalinnat

Vantaa-Seuran sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 26.3.2018 Övre Nybackassa. Ennen varsinaista kokousta yhdistyksen toiminnanjohtaja Riina Koivisto luennoi aiheesta *Övre Nybackan historia ja tulevaisuus*. Luennolle osallistui 37 kuulijaa ja itse kokoukseen 23 jäsentä.

Syyskokous pidettiin 10.12.2018 kotiseututalo Påkaksessa. Ennen kokouksen alkua julkistettiin yhdistyksen uusi vuosikirja. Vantaan kaupunginmuseon projektikoordinaattori Maiju Hautamäki kertoi Vantaan kulttuuriympäristölinjauksista eli Kylli-hankkeesta. Arkkitehti Amanda Eskola piti mielenkiintoisen luennon aiheesta Vantaan vanhimmat talot – talokuiskaajan ajoituskeinot. Luentoa seurasi peräti 60 kuulijaa. Myös kaupunginjohtaja oli saapunut paikalle. Kokouksessa oli 32 osanottajaa.

Syyskokouksessa Vantaa-Seura ry:n puheenjohtajana valittiin jatkamaan Andreas Koivisto. Jäseniksi johtokuntaan vuosiksi 2019–2020 valittiin uusina jäseninä Hanna Keskinen ja Melker Olenius, vanhoista jäsenistä valittiin uudelleen Paula Lehmuskallio ja Riitta Salasto. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat vuosiksi 2018–2019 valitut Matti Hilli, Annukka Lyra, Marianne Träskman ja Kati Tyystjärvi.

Talous

Yhdistyksen talous oli ylijäämäinen. Koko vuoden ylijäämäksi kertyi 412,44 euroa.

Vapaa-ajan lautakunta myönsi yhdistykselle toiminta-avustusta 15 000 euroa. Aktiastiftelsen i Vanda myönsi 3 000 euroa kesätapahtumien järjestämiseen ja 5 000 euroa Övre Nybackan kunnostuksiin sekä vuoden 1918 tapahtumista kertovan artikkelin kirjoittamiseen.

2. Jäsenistö

Jäsenmäärän kehitys

Yhdistyksen jäsenmäärän kasvu on pysynyt hyvänä ja tasaisena. Vuonna 2018 uusia jäseniä liittyi 46 ja poistoja tehtiin 31, joten jäsenmäärä kasvoi 15 henkilöllä. Maksamattomista jäsenistä ei tehty poistoja parina edellisenä vuotena, joten vuodelle 2018 osui normaalia suuremmat poistot. Vuoden 2018 lopussa yhdistyksessä oli 488 jäsentä, joista varsinaisia jäseniä oli 477, kunniajäseniä 9 ja kannattajajäseniä 2. Jäsenmaksu oli 18 euroa henkilöjäseniltä ja 50 euroa kannattajajäseneltä.

Vuonna 2018 yhdistyksen uudeksi kunniajäseneksi kutsuttiin vuosikirjan juhlaseminaarissa Jukka Hako. Pitkäaikainen kunniajäsen Liisa Pöyhönen kuoli. Yhdistyksen kunniajäsenet ovat Jukka Hako, Eila Hiltunen, Antti Jokela, Veikko Kankkunen, Seija Leppänen, Ritva Salmi, Matti Sippola, Eila Vuorela ja Veini Vuorela.

Yhteydenpito jäsenistöön

Yhdistys tiedotti toiminnastaan jäsenkirjeillä, joita lähetettiin jäsenille sähköisesti yhteensä 9 kappaletta. Jäsenet, joilla ei ole sähköpostiosoitetta, saivat maapostitse yhteensä neljä jäsenkirjettä. Jäsenkirjeet ovat kehittyneet korkeatasoisiksi kirjeiksi, joiden taittoon on panostettu. Jäsenkirjeet taittoi yhdistyksen entinen kulttuurituottaja, graafikko Marianne Kivimäki.

Jäsenrekisteri

Yhdistyksessä on käytössä vuodesta 2015 alkaen moderni jäsenrekisteripalvelu FloMembers.

Jäsenrekisteripalvelu helpottaa varsinaisen jäsenrekisterin hallinnointia, mahdollistaa selkeän jäsenlaskutuksen ja jäsenkirjeiden vaivattoman lähetyksen.

3. Toimitilat

Övre Nybacka

Yhdistys jatkoi kestikievari Övre Nybackan vuokraamista Vantaan kaupungilta. Övre Nybacka on Vantaanlaaksossa sijaitseva kantatila, jonka historia ulottuu 1500-luvulle. 2014 suoritettu yhdistyksen tilaama dendrokronologinen tutkimus osoitti, että nykyisen päärakennuksen vanhimmat osat ovat 1800-luvun alusta. Vuonna 2017 Övre Nybacka täytti 200 vuotta.

Hienosti säilynyt tila on kokonaisuudessaan erinomainen esimerkki tyyppillisestä talonpoikaisesta rakennusperinteestä. Övre Nybacka on aikanaan toiminut myös kestikievarina.

Övre Nybackan vuokraaminen on mahdollistanut yhdistyksen toiminnan laajentamisen. Vakiintuneiksi toimintamuodoiksi ovat muotoutuneet kerran kuussa järjestetyt avoimet ovet, kestikievarin perheaamut, syys- ja kevättalkoot sekä joulumarkkinat. Avoimien ovien yhteyteen on usein järjestetty ohjelmaa. Yhdistyksen johtokunnan kokoukset ja Helsingan keskiaikapäivän vapaaehtoisten tapaamiset on pidetty pääsääntöisesti Övre Nybackassa.

Yhdistys vuokrasi taloa erilaisiin yksityisiin tilaisuuksiin, kuten perhejuhliin sekä yrityksille ja yhteisöille kokouksiin, koulutuksiin sekä muihin tilaisuuksiin. Vuokraushinta vaihteli tapahtuman keston ja ajankohdan mukaan. Vantaa-Seuran jäsenet saivat 10 prosentin alennuksen vuokraushinnasta.

Vanhassa talossa toimiminen asettaa velvoitteita myös vuokraajalle. Keväällä 2018 valmistui Varian rakennusrestaurointilinjan opiskelijoiden harjoitustyönä tekemä kuistin maalaus ja itäpuolen ikkunoiden entisöinti. Myös talon vanhan sohvakaluston entisöinti aloitettiin. Töitä tuki Aktiastiftelsen i Vanda. Talkoiden yhteydessä lähinnä siistittiin puutarhaa.

Yhteydenpito viranomaisten ja kaupungin toimijoiden kanssa hoidettiin yhteistyönä toiminnanjohtajan ja kulttuurituottajan välillä. Tiedotusta hoiti toiminnanjohtaja ja kulttuurituottaja. Kulttuurituottaja hoiti vuokraustoiminnan käytännön asiat: varausten vastaanoton, asiakaskontaktit, tilojen esittelyn ja sopimusasiat.

Toiminnanjohtaja on tehnyt Övre Nybackaan liittyvät työt osana normaalia viikkotyötuntimäärää. Kulttuurituottaja on tehnyt Övre Nybackaan liittyvät työtunnit osin lisätyönä.

Navetan päätyyn valmistui vuoden 2017 lopussa yhdistykselle julkaisuvarasto.

Kirkonkylän mylly

Kirkonkylän myllyllä järjestettiin 6.6.–15.8. ohjelmallisia Myllyiltoja. Myllyä vuokrattiin kesäkaudella ulkopuolisia tilaisuuksia varten yhden kerran. Penkit olivat lainassa yhden kerran.

Påkas

Yhdistyksen vanha julkaisuvarasto sijaitsi edelleen Kotiseututalo Påkaksen yläkerrassa. Toimitila

on yhteinen Vantaan Kansanpelimannien kanssa.

4. Tiedotus ja yhdistyksen näkyvyys

Yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen

Yhdistyksellä on verkkosivut (www.vantaaseura.fi) ja Övre Nybackalla on omat nettisivut (www.ovrenybacka.fi). Facebook-sivuja (www.facebook.com/vantaaseura, www.facebook.com/OvreNybacka ja www.facebook.com/Helsingankeskiaikapaiva) sekä Vantaan Sanomien kumppanuussivuja (www.vantaansanomat.fi/kumppanit/vantaa-seura) päivitettiin säännöllisesti.

Vantaa-Seuralla, Övre Nybackalla ja Helsingan keskiaikapäivällä on myös instagram-sivut, mutta niiden päivitys jäi hyvin vähäiseksi.

Tiedotusvälineille lähetettiin tiedotteita yhdistyksen tapahtumista, kuten Myllylloista ja kulttuurikävelyistä, Övre Nybackan toiminnasta, Helsingan keskiaikapäivästä sekä vuosikirjasta.

Yhdistyksen toiminnasta tiedotettiin myös useissa sähköisissä tapahtumakalentereissa, kuten Vantaan kaupungin (VisitVantaa), Vantaan Sanomien, Helsingin Sanomien ja Kotiseutuliiton tapahtumakalentereissa.

Yhdistyksen näkyvyys

Yhdistyksen toimintaa ja tuotteita sekä Övre Nybackaa esiteltiin useissa tilaisuuksissa. Yhdistys esiintyi vuoden aikana useita kertoja paikallisissa sanomalehdissä.

Yhdistyksen puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja ovat pyydettäessä käyneet esittelemässä yhdistystä erilaisissa medioissa, tilaisuuksissa tai kerhoissa. Vuonna 2018 esittelyjä tehtiin yhteensä 14 kertaa.

Vantaa-Seuran blogi

Vantaa-Seuran blogiin Koukussa kotiseutuun lisättiin toimintavuonna kaksi kirjoitusta. Kirjoituksissa käsiteltiin Helsingan keskiaikapäivää sekä vuoden 1918 tapahtumia Vantaalla. Blogi on luettavissa osoitteessa www.koukussakotiseutuun.blogspot.fi.

Jäsenyydet muissa yhteisöissä ja edustukset

Yhdistys on Suomen Kotiseutuliiton jäsenjärjestö. Yhdistys on myös Vantaan Järjestörinki ry:n jäsen sekä mukana Kotiseututalo Påkas ry:n hallituksessa. Vuoden 2017 aikana yhdistys liittyi jäseneksi valtakunnalliseen suomenruotsalaiseen kotiseutuyhdistykseen, Finlandssvenska Hembygdsförbundet sekä yhdistykseen Norr om Stan. Vuonna 2018 yhdistys liittyi Kuninkaantie ry:hyn.

Suomen Kotiseutuliiton vuosikokouksessa Lappeenrannassa yhdistystä edusti yhdistyksen hallituksen jäsen Riitta Salasto. Samalla hän edusti yhdistystä valtakunnallisilla kotiseutupäivillä.

Yhdistyksen edustaja kotiseututalo Påkas ry:n hallituksessa oli toimintavuonna Marianne Träskman ja varaedustajana Andreas Koivisto.

Yhdistyksen toiminnanjohtaja Riina Koivisto oli jäsenenä Kotiseutuliiton kaupunkijaostossa.

5. Toiminta ja tapahtumat

Yleistä

Vuosi 2018 oli edellisen vuoden tapaan erittäin vilkas. Tapahtumia järjestettiin yhteensä 86 kappaletta. Myös yhdistyksen opaspalveluiden kysyntä oli edellisvuoden tapaan erittäin runsasta.

Yhdistys tavoitti toiminnallaan suuremman määrän kiinnostuneita kuin koskaan aikaisemmin. Yhdistysten tapahtumissa oli yhteensä 11 704 osallistujaa. Suurin osanottajamäärä oli Helsingan keskiaikapäivässä (8 000). Tilausopastuksille ja -luennoille osallistui yli 1 400 kuulijaa. Kun kaikki nämä lasketaan yhteen, tavoitti Vantaa-Seuran toiminta vuonna 2018 yli 13 100 henkilöä. Lisäksi yhdistys esitteli toimintaansa ja vuosikirjojaan muutamissa tapahtumissa. Esittelytilaisuuksissa ei tehty erillistä kävijälaskentaa.

2018 jatkettiin perinteisten tapahtumien järjestämistä ja luotiin myös uusia. Jäsentilaisuuksia olivat mm. Helsingan keskiaikapäivä, 11 Myllyiltä, 12 opastusta Kirkonkylässä (joista 1 lapsille), kevät- ja syysretken, museo-, teatteri-, konsertti- tai muita tutustumiskäyntejä (4), yleisöluentoja (6) sekä vuosikirjan juhlaseminaari, yleisöopastuksia eri puolilla Vantaata (13) sääntömääräinen kevätkokous ja syyskokous. Övre Nybackassa järjestettiin 12 avointen ovien tilaisuutta, kahdet talkoot, lautanauhakurssi (2), kestikievarin perheaamuja (7), tanssit, kauneimmat joululaulut ja joulumarkkinat. Toimintaa vapaaehtoisten kanssa tehostettiin ja Helsingan keskiaikapäivän vapaaehtoisten tapaamisia järjestettiin 5 kappaletta. Lisäksi yhdistys oli erilaisissa yleisötilaisuuksissa esittelemässä toimintaansa ja vuosikirjojaan (4).

Opastuksista neljä järjestettiin ruotsiksi. Lisäksi yhdistys on järjestänyt opastuksia ja luentoja esimerkiksi Helsingan keskiaikapäivän sisällä, mutta ne on laskettu vain yhdeksi tapahtumaksi.

Yhteistyö muiden yhdistysten ja järjestäjien kesken on tiivistynyt. Yhdistys on osallistunut yhä enenevässä määrin tapahtumiin, joilla on ollut toinen pääjärjestäjä, kuten ruotsinkielisen seurakunnan laskiaistapahtuma, tanssit Övre Nybackassa, Jokileijonakävely Tikkurilassa ja muinaispuistopäivä Jokiniemessä.

Avoimet yleisötapahtumat

Kestikievari Övre Nybackan avoimet ovet

Kestikievari Övre Nybackassa järjestettiin avoimet ovet joka kuun ensimmäinen maanantai, yhteensä 12 kertaa. Marraskuussa avoimet ovet jäivät väliin talon remontin vuoksi. Iltojen aikana yleisön oli mahdollista kuulla tilan historiasta ja rakennuksen eri vaiheista. Monet kävijöistä olivat kiinnostuneita talosta mahdollisena häiden, syntymäpäivien tai muiden juhlien pitopaikkana.

Joidenkin avoimien ovien yhteyteen oli järjestetty ohjelmaa. Helmikuussa oli nojatuolimatka Kirkonkylän historiaan ja vuoden 1918 tapahtumiin (Riina Koivisto), heinäkuussa iltakävely Vantaankoskelle (oppaana Riina Koivisto), lokakuussa luento ensimmäisen maailmansodan tapahtumista Vantaalla (Riina Koivisto) ja marraskuussa paikalla oli kirjailijavieras J.P. Pulkkinen. Kevät- ja syystalkoot sekä osa Helsingan keskiaikapäivän vapaaehtoisten tapaamisista

järjestettiin avoimien ovien yhteydessä.

Avoimissa ovissa ja niihin liittyvissä tapahtumissa oli yhteensä noin 490 vierailijaa.

Kestikievarin perheammut

Yhdistys jatkoi edellisenä toimintavuotena aloitettua ja tärkeäksi koettua, perheen pienimmille suunnattua tapahtumasarjaa kestikievarin perheammut. Talon ovet avattiin vuoden aikana seitsemän kertaa lapsille ja heidän läheisilleen, vanhemmilleen sekä isovanhemmilleen. Uudenlaisessa tapahtumasarjassa yhdistettiin rohkeasti perheen pienimmät sekä pitäjän historia. Ohjelmassa oli mm. vanhanajan loruhetkiä, kierrätystä ja kirpputori, retki Lillaksen keskiaikaiselle kylätontille, satujoogaa ja pienten pikkujoulu. Perheammuissa vieraili yhteensä noin 160 lasta ja aikuista.

Retket

Perinteinen helatorstain kevätretki suuntautui Viroon. Kahden päivän retken pääkohteena oli Tartto ja Viron uusi kansanmuseo ERM. Retken vastuullisena järjestäjänä toimi Astor Matkapalvelu Oy. Kansanmuseon lisäksi retkiseurueelle oli järjestetty opastettu kaupunkierros Tartossa. Helteisen loppukevään aikaan järjestetty retki oli oikein onnistunut. Mukana oli yhteensä 29 retkeläistä.

Syysretki järjestettiin osana Euroopan kulttuuriympäristöpäiviä. Retken teema poikkesi hieman valtakunnallisesta teemasta. Bussiretkellä lähdettiin tutustumaan Vantaan uusiin asuinalueisiin. Asiantuntevana oppaana toimi FM Jukka Hako. Retkeläiset saivat nähdä modernia ja hyvin suunniteltua kaupunkirakentamista niin Länsi- kuin Itä-Vantaalla. Pidemmät pysähdykset olivat Keimolassa ja Kivistön asuatomessualueella. Lounas syötiin Keimolan Golfissa. Retkelle osallistui 23 henkilöä.

Myllyillat

Myllyilloilla on pitkä historia, joka alkaa jo kesästä 1976. Ohjelmallisia yhteislauluiltoja järjestettiin Keravanjoen rannalla 6.6.–15.8., joka keskiviikko.

Myllyiltojen kävijät saivat nauttia lämpimästä ja sateettomasta kesästä. Laulu raikui, kahvi maistui ja arpajaisia jännitettiin helteestä välittämättä. Koko kauden aikana myllylle kerääntyi väkeä 1220 henkilöä, keskimäärin 111 henkilöä Myllyiltaa kohden.

Myllyiltojen ohjelmasta vastasivat pääasiassa vantaalaiset kuorot ja järjestöt. Ohjelmanumeroina nähtiin kuoro- ja lauluesityksiä sekä yhteislaulua. Kerran kesässä järjestettiin lasten oma ilta. Useimpiin yhteislauluiltoihin oli valittu jokin teema. Ohjelma alkoi klo 18.30 ja päättyi noin klo 20.00. Myllyiltoihin oli vapaa pääsy.

Ensimmäistä kertaa myllyllä oli yhtenä iltana elokuvailta. Myllyn sisätiloissa katsottiin yhdessä nostalginen kotiseutuelokuva Vantaanjoen pitäjä.

Myllytoiminnan tukemiseksi ja myllyn kunnostuksen hyväksi jokaisessa Myllyillassa pidettiin pienarpajaiset, joissa päävoittona oli taiteilija Paul Envaldsin tekemä keraaminen myllymaljakko. Muina voittoina jaettiin yhdistyksen Helsingin pitäjä -vuosikirjoja sekä lahjoituksena saatuja Vantaan historiasarjan teoksia. Lisäksi yhdistyksen myyntipöydältä oli mahdollisuus ostaa yhdistyksen julkaisuja. Mylly-yleisön kahvituksesta vastasi viime vuosien tapaan kahvituspaikan vuokrannut Vantaan Nuorten Kotkien aluejärjestö. Myllyilloista painatettiin keväällä nelivärinen esite Julkaisupu Oy:ssä.

Kesän 2018 ohjelma, suluissa osanottajamäärät:

- 6.6. Puhallinorkesteri Louhi avasi 41. Myllykesän (65)
- 13.6. Tikkurilan työväenyhdistyksen kisällit (95)
- 20.6. Svensk allsångsfton med Helsing-Tusby Ungdomsförbund (115)
- 27.6. Lastenilta - Jytäjyrsijät (150)
- 4.7. Klaus Pennanen (145)
- 11.7. Elokuvaillalla kotiseutuelokuva Vantaanjoen pitäjä (70)
- 18.7. Kartanon kamarineidot (80)
- 25.7. Kansanlaulukirkko (70)
- 1.8. Vantaan kansanpelimannit (110)
- 8.8. Rekolan sekakuoro (160)
- 15.8. Vantaan Naislaulajat (160)

Kulttuurikävelyt keskiviikkoisin 6.6.–15.8. Helsingin pitäjän kirkonkylässä

Myllyiltoihin kiinteästi liittyvillä opastetuilla kulttuurikävelyillä keskiaikaisessa Helsingin pitäjän kirkonkylässä yleisö sai kuulla kylän ja kirkon historiasta, arkeologisten kaivausten antamasta uusimmasta tutkimustiedosta, hautausmaan muistomerkeistä, Pyhän Laurin kappelista ja Kirkonkylän rakennuskulttuurista. Kulttuurikävely lähti kirkkoaukiolta, kirkon portilta, ja kierros päättyi Kirkonkylän myllylle Myllyiltaan.

Opastukset olivat suomeksi, paitsi 21.6. ainoastaan ruotsiksi. Opastuksen hinta oli 10 euroa, jäsenille ja eläkeläisille 5 euroa.

Opastukset olivat kuluneena kesänä erittäin suosittuja ja niille osallistui yhteensä 227 henkilöä, keskimäärin 19 henkeä opastusta kohden. Perinteisen kulttuurikävelyn sijaan usealle opastukselle oli valittu erityinen tema.

Kesän 2017 Kirkonkylän opastukset (suluissa opas ja osallistujamäärä):

- 6.6. Puutarhaopastus (Karoliina Junno-Huikari, 23)
- 13.6. Kirkonkylä vuonna 1917 ja 1918 (Riina Koivisto, 40)
- 20.6. Ruotsinkielinen opastus (Astrid Nurmivaara, 11)
- 27.6. Lasten aikamatka keskiaikaan (Riina Koivisto) ja aikuisten kulttuurikävely (Kati Tyystjärvi, yhteensä 40)
- 4.7. Kulttuurikävely (Pia Vuorikoski, 22)
- 11.7. Kulttuurikävely (Pia Vuorikoski, 29)
- 18.7. Kulttuurikävely (Minna Söderqvist, 14)
- 25.7. Kulttuurikävely (Petri Karhumäki, 12)
- 1.8. Kulttuurikävely (Anita Kyrklund, 19)
- 8.8. Kappeliopastus (Anita Kyrklund, 18)
- 15.8. Kirkonkylän talot ja pihat (Riina Koivisto, 22)

Helsingin keskiaikapäivä 11.8.

Helsingin pitäjän kirkonkylässä, Pyhän Laurin kirkon ja pappilan ympäristössä, järjestettiin 11.8.2018 klo 11–16 kolmatta kertaa Helsingin keskiaikapäivä. Tapahtuman järjestivät yhteistyössä Vantaa-Seura ja Tikkurilan seurakunta. Tapahtuma oli kaikille avoin ja suunnattu kaikenikäisille kaupunkilaisille. Myös lapsille järjestettiin omaa ohjelmaa.

Tapahtuman mainostettiin olevan ilottelua ja elämyksiä niin rahvaalle kuin rälssille. Vantaa-Seura tuotti tapahtumaan markkinat oheisohjelmineen. Puistoon levittäytyi lähes 40 markkinamyymyjää sekä kolme ruokamyymyjää. Vantaa-Seuran kojuilta sai ostaa keskiaikaistyylisiä lettuja sekä

kirjallisuutta.

Monipuolisessa ohjelmatarjonnassa oli huomioitu kaiken ikäiset sekä toiminnallisuus. Myös musiikki sekä keskiaikaisen historian esille tuominen näkyi vahvasti ohjelmassa. Ohjelmanumeroina oli mm. jousiammuntaa, jota myös yleisö pääsi kokeilemaan, pehmomiekkailua, keppihevostelua, lasten askartelupiste, konsertti, laulu- ja tanssiesityksiä, keskiaikaopastuksia, luentoja, keskiajan muotinäytös sekä käsityö- ja taistelunäytöksiä. Tapahtumassa esiintyi aikakauden asuihin pukeutuneita elävöittäjiä ja kaikissa esityksissä käytettiin ajanmukaisia välineitä ja tekniikoita.

Tapahtumassa hyödynnettiin vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoiset olivat mukana rakentamassa ja purkamassa tapahtumaa. Vapaaehtoiset hoitivat myyjien ohjeistuksen ja osan myyjäkontakteista, tuottivat ohjelmaa, kuten parantajan kojun sekä hoitivat kestitystä lettukojulla. Osa opastuksista, järjestyksenvalvonnasta ja liikenteenohjauksesta hoidettiin vapaaehtoistyönä. Vapaaehtoisia oli paikalla lähes 50 henkilöä.

Seurakunta ja BRQ Vantaa Festival toivat tapahtumaan mm. musiikkia sekä keskiaikaisen messun. Tapahtuman ohjelma oli muuten suomenkielinen, mutta yksi opastus ja luento järjestettiin ruotsiksi sekä yksi lastenopastus oli venäjäksi.

Tapahtuman tunnelma ja monipuolinen, ilmainen ohjelma keräsivät runsaasti kiitosta. Tapahtuman aikana sää suosi ja helle helli yleisöä. Tapahtuman kävijämäärä kasvoi reilusti ollen noin 8 000 kävijää.

Helsingan keskiaikapäivän vapaaehtoisten kanssa tavattiin pitkin vuotta ennen tapahtumaa, yhteensä 5 kertaa. Syyskuussa vapaaehtoisille järjestettiin palkitsemisjuhla Övre Nybackassa. Juhlassa Andreas Koivisto piti luennon, jolla hän kertoi keskiajan myyteistä.

Euroopan kulttuuriympäristöpäivän tapahtumat

Euroopan laajuista kulttuuriympäristöpäivää vietettiin syyskuun toisena viikonloppuna. Vantaa-Seura on perinteisesti järjestänyt retken tapahtumaviikonloppuna. Tänä vuonna retki suuntautui Vantaan uusille asuinpaikoille.

Jokiniemessä vietettiin toista kertaa muinaispuistopäivää 9.9.2018. Tapahtuman pääjärjestäjänä toimi Tikkurilan Lions Club. Vantaa-Seura järjesti paikalle rastipolun, jonka kysymykset liittyivät esihistoriaan. Andreas Koiviston opastus ”Ikikallion vuosituhannet” keräsi 70 henkilön kiinnostuneen joukon. Riina Koiviston opastusta 1900-luvun alueen kulttuurikermasta Hakkilassa oli kuuntelemassa 45 henkilöä. Koko tapahtumassa oli noin 150 henkilöä.

Övre Nybackan talkoot

Övre Nybackassa järjestettiin talkoot sekä keväällä (7.5.) että syksyllä (1.10.) Talkoissa siistittiin taloa sekä sisältä ja ulkona lähinnä haravoitiin lehtiä.

Talkoolaisille oli tarjolla maittavaa talkookeittoa sekä jälkiruokakahvit. Kevättalkoissa oli neljä osallistujaa, syksyllä kuusi.

Yleisöluennot

Yhdistys järjesti toimintavuoden aikana yhteensä kuusi ilmaista yleisöluentoa, suluissa luennoitsija ja osanottajat:

- 5.2. Nojatuolimatka Kirkonkylän historiaan ja vuoden 1918 tapahtumiin. Paikkana Övre Nybacka (Riina Koivisto, 40)
- 26.3. Övre Nybackan historia ja tulevaisuus. Paikkana Övre Nybacka (Riina Koivisto, 37)
- 1.10. Kokemuksia ensimmäisestä maailmansodasta Vantaalla. Paikkana Övre Nybacka (Riina Koivisto, 25)
- 6.10. Kokemuksia ensimmäisestä maailmansodasta Vantaalla. Paikkana Kuulutko Sukuuni - tapahtuma, Hiekkaharjun Varia (Riina Koivisto, 70)
- 8.11. Svenska veckan föreläsning: Stenkullabergets årtusenden - från mammutar till vår tid. Övre Nybacka (Andreas Koivisto, 8)
- 10.12. Vantaan vanhimmat talot – talokuiskaajan ajoituskeinot. Paikkana kotiseututalo Påkas (Amanda Eskola, 60).

Yleisöluennoille osallistui yhteensä 240 henkilöä. Lisäksi Helsingin keskiaikapäivässä järjestettiin kolme kolme yleisöluentoa, joista yksi ruotsiksi.

Yleisöopastukset

Yhdistysten järjestämien ilmaisten yleisöopastusten kysyntä on kasvanut ja useimmiten niille osallistutaan runsain joukoin. Toimintavuoden aikana yhdistys järjesti Kirkonkylän kulttuurikävelyiden ja Helsingin keskiaikapäivän opastusten lisäksi yhteensä 12 maksutonta yleisöopastusta. Tikkurilan taistelun vuosipäivänä 12.4. järjestetyt historiaopastukset osoittautuivat erittäin suosituiksi. Suluissa opastaja ja henkilömäärä:

- 11.2. Historieguidning i Mårtensby (2 kpl), opastukset Vanda svenska församlingenin laskiaistapahtuman yhteydessä (Andreas Koivisto, 25 + 14)
- 12.4. Kirkonkylä vuonna 1918 (2 kpl), paikkana Helsingin pitäjän kirkonkylä (Riina Koivisto, 171 + 45)
- 20.4. Tikkurilan pyöräilykiertä osana Tikkurilan eteläisen alikulun avajaisia (Andreas Koivisto, 6)
- 15.5. "Hiljaisten historiaa hautausmaalla" – opastus Pyhän Laurin kirkon vanhalla hautausmaalla (Riina Koivisto, 35)
- 17.5. Iltakävely Kartanonkoskella ja Backaksen kartanon ympäristössä (Riina Koivisto, 50)
- 19.6. Ruotsinkielinen opastus Lillaksen keskiaikaisella kylätontilla (Andreas Koivisto, 8)
- 2.7. Iltakävely Vantaankosken kulttuurimaisemaan (Riina Koivisto, 140)
- 9.9. Ikikallion vuosituhannet (osana muinaispuistopäivää, Andreas Koivisto, 70)
- 9.9. 1900-luvun kulttuurikerma kohtasi Hakkilan sillalla (osana muinaispuistopäivää, Riina Koivisto, 45)
- 24.11. Övre Nybackan historiaa ja alueen vanhoja jouluperinteitä (Riina Koivisto, 16)

12 eri puolilla Vantaata järjestetyillä yleisöopastuksella (joista 3 ruotsiksi) oli kaiken kaikkiaan 625 kävijää (keskimäärin 52 henkilöä/opastus).

Muut yleisötapahtumat

Tanssit Övre Nybackassa 24.2.

Perinteisiä tansseja, tauolla perspainikisa ja huutokatrilli. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä kansantanssikokoonpano Petkeleen kanssa. Yhteensä 65 osallistujaa.

Tutustuminen Vantaan Energian jätevoimalaan 13.3.

Yleisön pyynnöstä teimme tutustumisen Vantaan Energian Ojangossa sijaitsevaan jätevoimalaan. Asiantuntevien oppaiden johdolla saimme kuulla roskan matkasta voimalassa ja voimalan toiminnasta. Oppaat antoivat myös hyviä kierrätysvinkkejä. Tutustumisella oli mukana 34

henkilöä.

Lautanauhakurssi Övre Nybackassa 21. ja 24.3.

Kurssilla tehtiin perinteistä tekniikkaa käyttäen villainen lautanauha. Langat tuli tuoda paikalle itse ja kukin osallistuja sai suunnitella oman nauhansa värit ja kuviot. Ohjaajana toimi Katja Salojärvi Norr om Stanista. Kurssi oli ruotsiksi, mutta ohjausta sai myös suomeksi. Kurssilla oli 8 + 7 osallistujaa.

Vuosikirjan juhlaseminaari 50 kirjaa kotikulmilta 21.4.

Vuoden 2017 lopussa ilmestyi järjestyksessään 50. yhdistyksen julkaisema vuosikirja. Uudessa kirjassa Helsingin pitäjä – Vantaa 2018 teemana oli muuttuva sekä kehittyvä Vantaa sekä vuosikirjan syntyajankohta eli 1960-luku.

Seminaari järjestettiin tiedekeskus Heurekan auditoriossa. Seminaariin oli vapaa pääsy ja sen yhteydessä myytiin kattavasti yhdistyksen vuosikirjoja. Myös kaikille osallistujille jaettiin yksi yhdistyksen vuosikirja. Seminaarissa vieraili yhteensä 70 henkilöä.

Seminaarin alussa yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja Jukka Hako kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi. Seminaarin avasivat ja tervehdyksen toivat Suomen kotiseutuliiton toiminnanjohtaja, FT Riitta Vanhatalo sekä Vantaan kaupunginmuseon päällikkö, FM Marjo Poutanen.

Seminaarin ohjelma:

12.00 Seminaarin avaus ja viralliset tervehdykset (Vantaan kaupunginmuseon päällikkö Marjo Poutanen ja Suomen kotiseutuliiton toiminnanjohtaja Riitta Vanhatalo)

12.20 Kotiseutulehdestä vuosikirjaksi – merkittävä kirjasarja vantaalaisille (FM Jukka Hako)

12.45 Vallankumous ja sen kukistaminen Helsingin pitäjässä, 1917–1918 (VTL Raimo Parikka)

13.30–14 Tauko ja mahdollisuus tutustua sekä ostaa Vantaa-Seuran vuosikirjoja

14.00 Jälleenrakennuskauden rakennusperintö Vantaalla – 50- ja 60-lukujen Vantaa kuvina (Vantaan kaupunginmuseon rakennustutkijat FM Anne Vuojolainen ja FM Susanna Paavola)

14.30 Vantaan varhainen menneisyys (FM Andreas Koivisto)

15.00–15.45 Kansanelämän tutkimusta Helsingin maalaiskunnassa 50 vuotta sitten – Muistoja kenttätöistä (FT Bo Lönnqvist)

Wanhanajan joulumarkkinat Övre Nybackassa 24.11.

Joulumarkkinat kokosivat vanhaan kestikievariin runsaan yleisön. Myyntipöytien kysyntä oli niin suurta, että sekä tupa että sali päätettiin avata myyjille, samoin piha-alue. Lapsille oli järjestetty askartelupiste. Vantaa-Seuran kahvilassa keitettiin glögiä ja kahvia sekä paistettiin joulutorttuja talkoovoimin. Tänä vuonna vapaaehtoiset olivat näkyvämminkin mukana tapahtuman järjestelyissä.

Riina Koiviston opastuksella yleisö sai kuulla vanhan ajan joulusta sekä uutta tutkimustietoa Övre Nybackan historiasta. Koko tapahtumassa oli noin 500 osallistujaa, opastuksella 16 kuulijaa.

Kauneimmat joululaulut Övre Nybackassa 25.11.

Övre Nybackan juhlavassa ja tunnelmallisessa salissa järjestettiin ensimmäistä kertaa kauneimmat joululaulut. Laulu raikasi ja penkit olivat loppua kuusen ympäriltä. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Vantaankosken seurakunnan kanssa. 64 osallistujaa.

Muut tutustumiset (suluissa kävijämäärät)

Yhdistys kävi ryhmänä tutustumassa Vantaan kaupunginmuseon valokuvanäyttelyyn #ThrowbackVantaa 27.2. (10 henkilöä) sekä Vantaan taidemuseo Artsin näyttelyihin Suomi 101 ja Korson kriminaalit 18.12. (8 henkilöä). Molempiin näyttelyihin oli varattu opastus.

Yhdistyksen väki kävi katsomassa Tikkurilan teatterin punakaartilaisesta sanitääristä, Viljo Sohkasesta kertovaa näytelmää Viljo S. Osallistuimme ensi-iltaan 2.11. 20 henkilön joukolla. Näytös oli niin suosittu, että osa halukkaista (8) joutui osallistumaan seuraavaan näytökseen.

Yhdistyksen toiminnan esittely

Yhdistys oli mukana Jokileijona-kävelyssä Tikkurilassa 22.4., muinaispuistopäivässä Jokiniemessä 9.9., Tikkurilan eteläisen alikulun avajaisissa 20.4. ja Kuulutko sukuuni -tapahtumassa 6.–7.10. Samalla esiteltiin yhdistyksen toimintaa ja vuosikirjaa. Yhdistys tuotti neljä rastipistettä Jokileijona-kävelyn kävelyrasteille.

Tilausopastukset

Tilausopastusten kysyntä oli jälleen vilkasta. Eri teemaisia Kirkonkylän opastuksia tilattiin koululais- ja aikuisryhmille kymmenen kappaletta. Lisäksi tilattiin yksi Vantaankosken opastus. Laajempia Vantaan kiertoajeluja tilattiin viisi kappaletta.

Koululaisille jaettiin runsaasti tietoa Vantaan menneisyydestä. Yhdistyksen Aikamatka keskiaikaan -kierrokset hyväksyttiin tarjouksen perusteella osaksi kaupungin päiväkodeille ja kouluille tarjoamaa kulttuuripolkuohjelmaa. Sen puitteissa kaupunki tilaisi yhdistykseltä 20 aikamatkaa. Näiden lisäksi koulut tilasivat kolme Aikamatka keskiaikaan -kierrosta.

Kaiken kaikkiaan tilausopastuksia tehtiin 36 kappaletta ja opastuksilla oli yhteensä 773 kuulijaa.

Tilausopastukset on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta hoitanut henkilökunta tai yhdistyksen puheenjohtaja.

Tilausluennot

Yhdistyksen puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja ovat käyneet luennoimassa ja esittelemässä yhdistystä eri yhdistyksille ja kerhoille pyydettyinä. Luennoista ja esitelmistä ei ole peritty erillistä maksua.

Toiminnanjohtaja Riina Koivisto kävi vuoden aikana seitsemän kertaa yhdistyksissä ja kerhoissa luennoimassa ensimmäisen maailmansodan ja vuoden 1918 tapahtumista. Näillä luennoilla oli yhteensä 360 kuulijaa.

Puheenjohtaja Andreas Koivisto on esitelmässään esitellyt yhdistystä sekä Vantaan menneisyyttä eri näkökulmista yhteensä 7 kertaa. Esitelmiä kävi kuuntelemassa yhteensä 270 kuulijaa.

6. Julkaisutoiminta

Helsingin pitäjä – Vantaa -vuosikirja

Helsingin pitäjä – Vantaa, Helsingin – Vantaa 2019 -vuosikirja ilmestyi marraskuussa 2018. Kirja oli järjestyksessään jo 51. Sen pääteemaksi valittiin Kuninkaantien varrella.

Julkaisun toimituskuntaan kuuluivat Andreas Koivisto päätoimittajana sekä jäseninä Jukka Hako, Karoliina Junno-Huikari, Annamari Juvonen-Eskola, Riina Koivisto, Annukka Lyra, Kirsti Pietilä, Matti Sippola, Tero Tuomisto ja Pia Vuorikoski. Toimituskunta kokoontui toimintavuoden aikana kerran.

Teoksen ulkoasu ja taitto olivat Marianne Kivimäen käsialaa. Julkaisun painoi Nord Print Oy. Painosmäärä oli 1200. Ulosmyyntihinta oli 25 euroa, jäsenhinta 20 euroa.

Yhdistyksellä oli vuosikirjan toimittamiseen liittyvä yhteistoimintasopimus Vantaan kaupungin sivistystoimen, Tiedekeskussäätiön ja Vantaan seurakuntayhtymän kanssa.

7. Perinteenkeruu

Vuonna 2018 kerättiin talteen vanhan ajan lastenloruja. Aktiastiftelsenin avustuksella pystyttiin käymään läpi vantaalaista arkistoaineistoa, joka liittyi ensimmäiseen maailmansotaan ja vuoden 1918 tapahtumiin. Tutkimuksen teki Riina Koivisto. Aiheesta julkaistiin artikkeli yhdistyksen vuosikirjassa.